

Pasaulio lietuvių „Sudie“ Almai Adamkienei: jos šviesa apgaubė visus

Pirmosios Lietuvos ponios Almos Adamkienės netektis paliko didžiulį skausmą ir pasaulio lietuvių širdyse. Teigiama, kad ji buvo puikus pavyzdys kiek daug darbais ir pasiaukojimu galima nuveikti Lietuvos labui, net ir gyvenant už jos ribų. Artimai su Adamkų pora bendravę diasporos atstovai pabrėžia, kad į nepriklausomybę atgavusią Lietuvą A. Adamkienė kartu su vyru atvežė daugybę svarbių permainų, tarp jų ir vakarietišką politinę kultūrą, iki tol menkai paplitusias filantropijos tradicijas, diplomatijos pamokas ir pirmosios šalies ponios idealą. Pasaulio lietuvių bendruomenės vadovai tikina visada jautę šalia Prezidento nuolat buvusios ponios A. Adamkienės rūpestį ir globą po visą pasaulį išsibarsčiusiems lietuviams.

Neringa BUDRYTĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Lietuvai atsisveikinat su buvusia Pirmąja šalies ponia A. Adamkiene, pasaulio lietuviai dėkoja už didžiulį indėlį lietuviybės puoselėjimui ir parodytą pavyzdį kaip pasiaukojančiai ir kantriai galima dirbti vardan Lietuvos.

Plataus akiračio, didi asmenybė, kurios ramybė, inteligencija, aukšta kultūra atsispindėjo tiek viduje, tiek išorėje – taip A. Adamkienę prisimena ją pažinoję

pasaulio lietuviai. Pabrėžiama, kad ji visada buvo šalia vyro, Prezidento Valdo Adamkaus, remdavo jo sprendimus, prireikus patardavo, ištikimai padėjo eiti valstybės vadovo pareigas.

„Diplomatiška, žavinga ir šilta asmenybė. Rodė dėmesį diasporai ir visada lydėjo Prezidentą Valdą Adamką į mūsų renginius. Lietuvos buvusi pirmoji ponija Alma Adamkienė išėjo, bet liko jos darbai ir neįkainuojamas indėlis Lietuvai ir jos žmonėms. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardu ir asmeniškai reiškiu gilią užuojautą Prezidentui V. Adamkui, stiprybės“, – užuojautą dėl A. Adamkienės mirties reiškė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Dalia Henke.

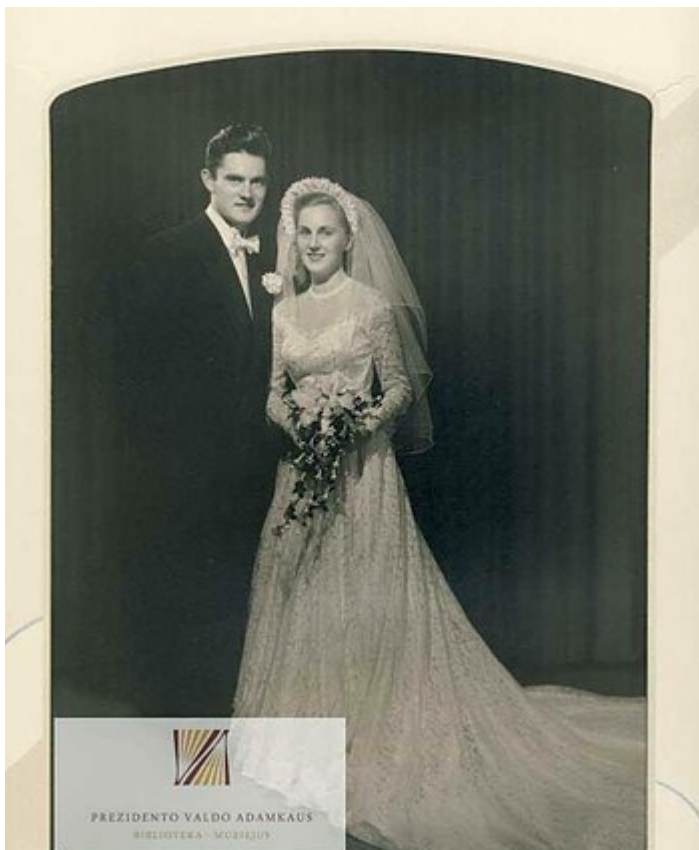

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkė D. Henke kartu su A. ir V. Adamkais | Asmeninio archyvo nuotr.

Buvusi PLB atstovė Lietuvoje, A. Adamkienės labdaros ir paramos fondo valdybos narė, artima Adamkų šeimos bičiulė Vida Bandis sako, kad A. Adamkienė, į Lietuva kartu su vyru grįžusi po nepriklausomybės atgavimo, čia atvežė savo pasaulietišką patirtį, kuri prisidėjo prie daugybės permainų. Jai teko ir nelengva užduotis – iš pagrindų sukurti pirmosios šalies ponios vaidmenį.

„Visi mes galvojome, kad grįšime į Lietuvą ir prisidėsime kuo galėsime. Ji iš pradžių nelabai norėjo, gal net bijojo tos pirmosios ponios rolės. Bet jai labai gerai sekėsi, ji labai gerą tą rolę užpildė. Buvo labai nuoširdi, paprasta, natūrali, su visais randanti kalbą ir nieko neatstumianti. Jie abu atvežė vakarų politinę kultūrą. Lietuva neturėjo tokios pirmosios ponios tradicijos, nežinojo, ką ji veikia, kuo užsiima. Ponia Alma padarė pradžia, kitos dabar gali juo sekti“, – pabrėžė daug metų su Adamkų šeima artimai bendravusi V. Bandis.

Pašnekovės teigimu, A. Adamkienei ypač svarbi buvo filantropinė veikla. Todėl nenuostabu, kad per jos laidotuves žmonių paprašyta nenešti gėlių, o pinigus skirti labdaros fondams.

A. Adamkiene ir V. Adamkus susituokė 1951 m. JAV, Čikagoje | Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus nuotr.

„Ji buvo vakarietiška Prezidento žmona. Labai daug laiko skyrė labdarai, buvo jai pasišventusi. Važinėdama su Prezidentu pamatė, kokios kaimuose skurdžios mokyklos, todėl joms labai padėjo: rėmė ir mokinius, ir sergančius vaikus,“ – pabrėžė buvusi fondo valdybos narė.

Apie A. Adamkienės didžiulį indėlį pasakoja ir Prezidentūroje nuo pat pirmosios V. Adamkaus kadencijos dienos dirbusi istorikė Raimonda Bojažinskytė. Šiuo metu Romoje gyvenanti lietuvė sako, kad tuomet užsimezgsi šiltą ryšį su Adamkų šeima išsaugojo iki šiol ir turėdama galimybę su jais sutikdavo.

„Dabar man dar sunku kalbėti, nes kol gyvas žmogus atrodo, kad kada nors vis tiek susitiksi. Mes susitikdavome, kai tik būdavo galimybė, kai aš grįždavau. O dabar nebus nei birželio, nei rugpjūčio, kada galėsime pasimatyti. Aš verkiu, bet esu tikra, kad ir tie, kurie nėra bendravę su ponija Alma, verkia, nes išėjo moteriškos elegancijos, moteriškos diplomatijos pavyzdys visomis prasmėmis“, – liūdesio neslėpė Italijos gyvenanti R. Bojažinskytė.

Ji teigė, kad visus žavėjęs Adamkų poros ryšys iš tiesų ir buvo toks tvirtas bei artimas, nesuvaidintas prieš kameras.

Prezidentūroje nuo pat pirmosios V. Adamkaus kadencijos dienos dirbusi istorikė R. Bojažinskytė ir Adamkų šeima | Asmeninio albumo nuotr.

„Kalbėdama apie Almą, aš kalbu apie juos abu, nes jie buvo tarsi vienas vienetas. Jie vienas kitą papildė. Man tai – poros meilės pavyzdys. Jie tokie ir buvo visą gyvenimą. Vienas su kitu, balso vienas ant kito nekeldami. Ponia Alma buvo tokia, kad šalia ir tas balsas nepakiltų – toks tyras žmogus, net ir tylėdama visus mokėdavo nuraminti. Tai – įgimti dalykai, – prisiminė Prezidentūroje dirbusi R. Bojanžinskytė. – Ji galėjo rašyti diplomatijos vadovėlį, kaip turi elgtis Pirmoji ponia: nieko nei per daug, nei per mažai; viskas – ko reikia, korektiškai, subtiliai, natūraliai ir labai nuoširdžiai. Gaila, kad jo neparašė, nes tai yra pavyzdys.“

Pasak R. Bojažinskytės, tiek šviesaus atminimo A. Adamkienė, tiek Prezidentas V. Adamkus visada buvo itin mylimi ir gerbiami plačiame diasporos rate ir savo pavyzdžiu aukštai iškėlė kartelę visiems išeivijos lietuviams.

„Jie buvo tikri pasaulio lietuviai: būdami JAV, jie abu mintimis būdavo Lietuvoje, o Lietuvoje jų širdys buvo ir su pasaulio lietuviais, kad ir kur jie bebūtų. Jie buvo kaip angelas, kuris plačiai apglėbia visus savo sparnais. Kur jie bebūtų, visada buvo tie, kurie globojo, padėjo, viską darė su lietuviais, Lietuvai, lietuviams. Manau, kad visa pasaulio lietuvių bendruomenė galėjo didžiuliu būdu, kad iš jų tarpo išėjo Prezidentas ir Pirmoji ponia, kurie reprezentavo pasaulio lietuvius savo asmenyje. Jie pakėlė kartelę visos Lietuvos diasporos. Tai labai didelė netektis ir Lietuvai, ir pasaulio lietuviams“, – pabrėžė R. Bojažinskytė.

Didžiulius A. Adamkienės darbus Lietuvai, nuveiktus JAV ir sugrįžus, jautrioje atsisveikinimo kalboje pabrėžė ir LR Prezidentas Gitanas Nausėda.

„Ne mažiau svarbi buvo ponios Almos auka Lietuvai – savo gimtajai šaliai, kurios ji buvo netekusi, kad galiausiai vėl atgautų po pusę amžiaus trukusio išsiskyrimo. Sugrįžusi į Lietuvą, ponia Alma ją nušvietė kitų, laike ir erdvėje nutolusių, pasaulių šviesa.“

Visuomenei, tamsiais okupacijos metais netekusiai dvasios elito ir daugelio moralinių orientyrų, ji dovanojo ne tik vakarietišką laisvės ir žmogiškojo orumo

pojūtį, bet ir išsaugotą gyvą tarpukario Lietuvos atminimą. Dovanojo prigimtine elegancija ir autentišką pagarbą kiekvienam žmogui, kurio taip stokojo amžių sandūros Lietuva“, – Šv. Mišių Vilniaus Arkikatedroje metu kalbėjo šalies vadovas.

Atsisveikinimas su A. Adamkiene | LR Prezidentūros kanceliarijos nuotr.

A. Adamkienės gyvenimas emigracijoje buvo paženklintas daugybės iššūkių ir nuopelnų Lietuvai. Lietuvos kariuomenės kūrėjo, savanorio Stasio Nutauto ir Onos Soblytės-Nutautienės šeima kartu su dviem dukterimis Alma ir Danute Lietuvą paliko 1944-aisiais, sparčiai veržiantis sovietų kariuomenei šeima pasitraukė į Vokietiją.

Pasibaigus karui Alma Nutautaitė išstojo į Vokietijoje, Eichštete, įsteigtą lietuvišką gimnaziją, kur susipažino su savo būsimu vyru V. Adamkumi, vėliau studijavo Erlangeno universiteto Filologijos fakultete, Bavarijoje.

1949 m. Nutautų šeima persikėlė į JAV. 1951 m. JAV, Čikagoje, A. Nutautaitė ištekėjo už V. Adamkaus.

Nuo 1962 m. A. Adamkienė net dvidešimt penkerius metus vadovavo Adamkų įsigytai Tabor Famos vasarvietei, kuri tapo svarbiu lietuviybės centru JAV. Čia

daug metų vyko lietuvių išeivių organizacijos „Santara-Šviesa“ suvažiavimai.

1998 m. kartu su vyru grįžo į Lietuvą. 1998 m. V. Adamkui tapus LR Prezidentu, aktyviai įsitraukė į visuomeninę veiklą. 1999 m. įkūrė penkiolika metų veikusį A. Adamkienės labdaros ir paramos fondą, kuris per savo veiklos metus surinko milijoninės vertės paramą daugybei Lietuvos kaimo mokyklų, vaikų ligoninėms ir vaikų globos namams.

Šaltinis: ITLIETUVIAI.IT